

Τά Ἅγια Θεοφάνεια τοῦ Κυρίου ημῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Сѣ́ѣѣ бѣоѡвѡлѣнїѣ гдѣ бѣа ѡ ѡѡѡа нѣ ѡѡѡа нѣ ѡѡѡѡ ѡѡѡа хрѣѡѡѡѡ.

Irmosy kánonov – Prostopenie BR, 2. hlas

ROZBOR

Irmosy na Roždestvo, Bohojavlenie a Sritenie v prostopení sú tri výnimky, v ktorých sa objavuje jednoduchý novobyzantský nápev prevzatý pravdepodobne z oblasti dnešného Rumunska. Nápev prostopenia, hoci je aplikovaný iba na prvý z kánonov, obsahuje melodické prvky z oboch kánonov sviatku.

Strednobyzantský nápev prvého kánona je ešte v pravom zmysle “samohlasný”, v druhom z kánonov už môžeme, aj vzhľadom na jeho textovú štruktúru, pozorovať prvky iteratívnosti, ktoré sa v priebehu stáročí ďalej zvyrazňujú.

1. kánon

Neobyzantský nápev

Súčasný grécky nápev (*Eirmologion syntomon*) síce nie je v plnom zmysle iteratívny, avšak pozostáva z obmedzeného počtu formúl, ktorých poradie nie je celkom náhodné. V zásade môžeme rozlíšiť tri typy formúl – xh (kadenčná), yh, ye (antikadenčné). Uvádžame iba hlavné tvary formúl.

xh

xh -ce

-ec

-ec -ce

-dch (zriedkavejšie)

ES

ES

ES

-cch (najmä koncové)

ES

ES

yh

yh -Gc

ES

yh -ac (zriedkavejšie)

ES

ES

ES

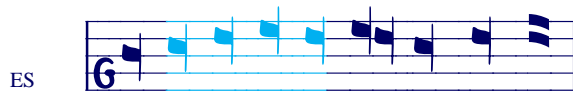
na hranici s xh -cch

ye

ye -h/e

ye -e/e

Poradie formúl

Poradie formúl v jednotlivých irmosoch; stredno- a neobyzantský nápev:

1. Am	yxh	thema	xxh	xh	yxh							
ES	xh	yh	xh	ye	xh -cch							
3. Am	yxh	yxh	xxG _{IU}	cG.E	xxG _J	cG.E	yxh					
ES	ye -e/e	xh	ye -h/e	xh	xh -dch	xh -cch	ye -h/e	xh				
4. Am	yxh	yh	c.GG.E	xh	xxh -a	--	h2.a2.h	Ga.h	yxh			
ES	ye -e/e	xh	yh	xh	xh -dch	ye	xh	ye -h/e	xh -dch			
5. Am	Ga.h	thema	xh	de.e	xh	yxh						
ES	ye -e/e	--	xh	ye -h/e	xh	yh						
6. Am	yh -a	xxG	--	xxG	--	xxG	cG.GF.E	D3 -a	xxE			
ES	ye -h/e	--	xh	xh -dch	yh	ye -e/e	xh	ye -h/e	xh			
7. Am	Ga.h	xxh	--	xxE	xxE	Ga.h	de.e	yxh	--	--	xxh	
ES	ye -h/e	xh	--	xh	he xh	ye -h/e	--	xh	yh	ye -h/e	xh	
8. Am	ha.G -h	thema	xxh	xh	y/h+thema	xxh	h2.ah.d	--	xxh			
ES	xh	xh -dch	yh	ye	xh	xh	xh*	ye	xh			
9. Am	thema	FG.E	thema	yxh	xxG	--	xxG	thema+xxE				
ES	yh	xh	--	yh	--	xh	xh*	xh -cc.h				

Hoci sa nedá hovoriť o iteratívnosti v prísnom zmysle slova, jej zárodky vidíme v pomerne dôslednom striedaní formuly typu *xh* a inej formuly. Formuly *yh* a *ye* sa z hľadiska štruktúry nápevu ukazujú ako ekvivalentné. Generatívne jadro je teda dvojformulové *xh + y**.

Rumunský nápev

Rumunský nápev (Cherebețiu) tvorí trojica formúl xh, xe, ye. Melodicky xh a ye zodpovedajú rovnomenným gréckym formulám. Formula xe je tu namiesto gréckej yh.

xh

xh -ce

ES

Ch

-ec

ES

Ch

xe

Ch

ye

ES

Ch

Ch

Poradie formúl

Rumunský nápev je dôsledne iteratívny. Jeho jadro je trojformulové, takže napriek príbuznosti rumunských formúl s gréckym predobrazom štruktúra nápevov nie je identická.

Generatívny princíp nápevu je:

$$[xh -ce \quad ye \quad xe]^n \quad xh -ec$$

Samozrejme, posledná iterácia nemusí obsahovať kompletnú trojicu. Na konci je vždy $xh -ec$.

Prostopenie

Podkarpatský nápev je prísne iteratívny s dvojicou generatívnych formúl yh, xh. Záver však tvorí dvojica formúl yf+xh, takže tu sú prítomné všetky tri základné typy:

[yh xh] yf xh*

Dvojformulové jadro je bližšie neobyzantskej pôvodine než rumunský nápev.

yh

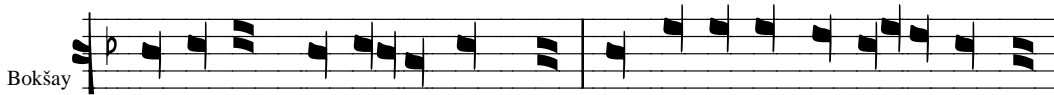
xh

yf+xh

Posledné formuly v prostopení majú v kontúrach svoj predobraz v ye+xh 1. kánona, avšak melodicky presnejšie (aj v závere – s pripustením tercie a kvinty) paralely sú posledné formuly 2. kánona. Na druhej strane však telo nápevu 2. kánona nejaví známky podobnosti s prostopením.

SPEV

1

ГЛ_БН_НЫ ѿ_КРЫЛЪ ѿ_ТЪ ДНО, ѿ_ШЕ_Ю СВО_ ѿ_ ВЛЕ_ЧЕ_ТЪ,

ВЪ НЕ_И ПО_КРЫВЪ ПРО_ТНВ_ НЫ_ ѿ,

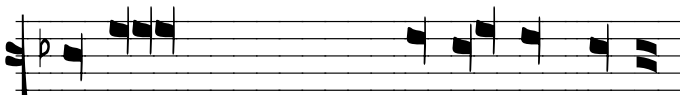

КР_К_К_ИИ ВО_БРА_Н_ЧЪ ГО_СПО_ДЪ, ѿ_ КВ_ПРО_ СЛА_ ВН_ ѿ.

3

КР_К_ ПО_УТЬ ДА_ ѿИ_ ЦА_Р_С_МЪ НА_ШЫМЪ ГО_СПО_ДЪ,

ѿ РО_ГЪ ПО_М_ЗАННЫХЪ СВО_И_ХЪ ВОЗ_НО_ ѿИ_,

ѿ Д_ВЫ РАЖ_ Д_ ЕТ_ ѿ, ГРА_ДЕ_ТЪ ЖЕ КО_КРЕ_ЦЕ_ НИ_Ю.

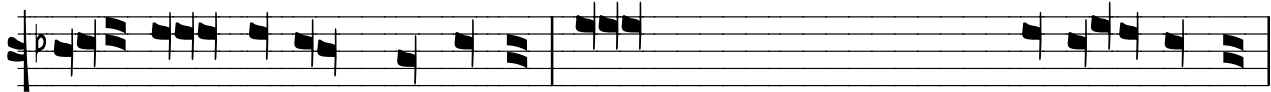

ТО_МЪ В_К_Р_НИИ ВОЗО_П_ЕМЪ: Н_К_УТЬ С_ТЪ, ѿ_ КВ_Б_ГЪ НА_ШЪ.

4

Оу-слы-шахъ го-спо-ди гласъ твоѣ ѿ-го-же рекаъ ѿ-си,

гласъ вопію-ща-гво въ пѣ-сты-ни, ѣкво возгремѣлъ ѿ-си надъ вода-ми мно-ги-ми,

тво-емѹ свидѣтел-ствѹ-ашъ сы-ноу, вѣсь бѣвъ сошѣдшагво дѹ-ха, во-зо-пѣ:

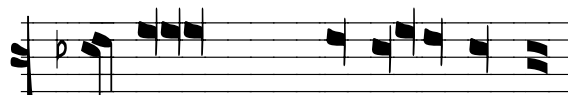

ты ѿ-си хрѣ-тоуъ, бо-жї-а мѹ-дрость ѿ-си-ла.

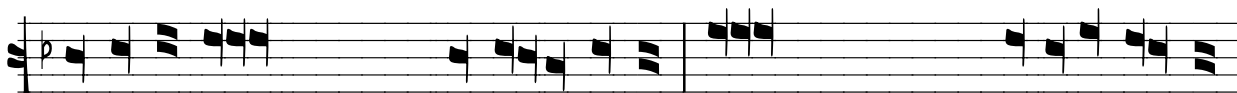
5

И-сѹсъ жи-во-тѣ на-чаль-никъ, раз-рѣ-шѣти ѡсѹж-дѣ-ні-е гра-дѣтъ

ѡ-дѣма пер-во-здѣн-на-гво.

ѡ-чи-щѣ-ніѹ же ѣкво еѹъ не трѣ-бѣ-а, падшаго ѡчищѣтъ во-ѡ-р-дѣ-нѣ:

въ нѣмже враждѹ оу-бѣвъ, пре-н-мѹщъ всѣкъ оумъ мнръ дѣ-рѣтъ.

Γλάσζ σλοβεε̇, σβѣ-тнль-никъ свѣ-та, ден-нн-ца с̇лн-ца пр̇-тѣ-ча

в̇зд-стѣ-ннн „пока̇н-тєсѧ“ всѣмъ во-пї-ѣтъ лю-демъ, ѡ прєд-в-чн-стн-тє-сѧ:

сѣ во прєд-стѡн-тѣ х̇р̇-тѡсѣ, ѡ тлн̇ мїръ ѡз-бав-лѧ-лн̇.

7

Ю - но - шы бѣго - че - стнѣ - вы - ѿ, пѣци ѿгнениѣи при - ве - щнѣ - шы - ѿ - сѿ,

шѿ - ма - щнѣ дѣхъ рѣсныи невреднѣ - мы со - хра - ни, ѿ бѣжѣа аггела синс - хож - дѣ - ннѣ - е.

тѣм же въ пламени ѿ - ро - ша - е - ми благодѣ - ственноу бо - сѣ - ва - хѿ:

препѣтый ѿ - цѣ - вѣзъ гѣ - спо - ди ѿ бѣже бѣ - го - сло - вѣнъ ѿ - снѣ.

8

Тѣи - нѣ прелѣвнѣю вавѣлѣнскѣ - ѿ по - ка - за пѣци, ис - то - чнѣ - ша - ѿ ро - сѣ,

ѿ - коу стрѣ - ѿ - ми ѿ - ма - ше не - ве - щественный ѿгнь бо - сѣ - рнѣ - ѿ - ти

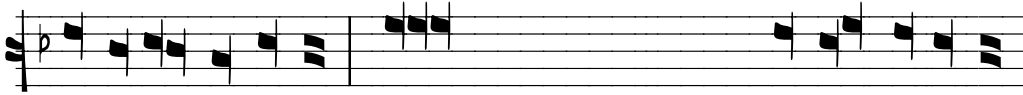
ѿ - ор - дѣнъ, ѿ ѿ - бѣ - ти плѣтнѣю крещѣема знж - дѣ - те - ѿ:

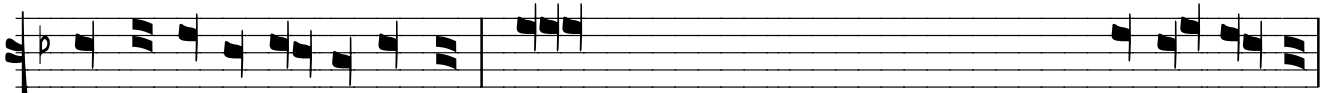
ѿ - гѣже бѣгословѣтъзъ лю - дѣ - е, ѿ пре - воз - нѣ - сѣтъ во всѣхъ вѣ - ки.

Не-до-ш-мѣ-етъ всѣмъ ѡ-звѣмъ бѣгохвалити по до-сто-ѡ-нїю,

и з-ш-мѣ-вѣ-етъ же оумъ и премірный пѣти гдѣ бо-го-ро-ди-це.

О-бл-че бл-га-ла-ш-ци, вѣрѣ прїимѣ, ѣво любѡвь вѣси боже-ствен-нѡ-ю нѡ-шѣ:

ты бо хрї-тіанъ ѣси предстѣтель-ни-ца, гдѣ ве-ли-чѡ-емъ.